

MAGDALENA KUDEŁKA

„System parafialnych komórek ewangelizacyjnych” jako propozycja dla duszpasterstwa

W poszukiwaniu odpowiedzi na pytanie: jak ewangelizować, nie sposób pominąć rzeczywistości parafii i jej dzisiejszego kształtu. Poszukiwanie modelu, wyrażającego wolę Boga wobec parafii na dziś i jutro, wymaga odważnego podjęcia refleksji i otwartości na zmiany. W niektórych środowiskach kościelnych podejmowane są dyskusje nad aktualnością terytorialnej koncepcji parafii, która wymaga ponownego przemyślenia. Bez wątplenia kluczową kwestią w myśleniu o parafii jutro jest wypracowanie określonej wizji parafii, zdolnej realizować nowe funkcje, takie jak funkcja pogłębionej ewangelizacji i budowania małych grup religijnych.

Modelem parafii opierającej swą strukturę na małych grupach zaangażowanych w ewangelizację oraz posługę wobec Kościoła i świata jest „system parafialnych komórek ewangelizacyjnych”, który nie jest ani ruchem, ani stowarzyszeniem, lecz systemem funkcjonowania całej parafii. „System parafialnych komórek ewangelizacyjnych” jest strukturą pośrednią między modelem parafii terytorialnej a personalnej, choć bazuje na zasadzie wyodrębnienia parafii według kryterium terytorialnego. W systemie komórek, którego celem jest ewangelizacja i odnowa parafii, znajduje odzwierciedlenie hierarchiczno-charyzmatyczna struktura Kościoła. Właściwym miejscem realizacji systemu jest środowisko parafii, a osobą odpowiedzialną za jego funkcjonowanie jest proboszcz.

Jesteśmy na etapie poszukiwania modelu parafii, który byłby odzwierciedleniem eklezjologii soborowej. System komórek parafialnych jest propozycją dla duszpasterstwa, która stanowi odpowiedź na to poszukiwanie.

Parafie funkcjonujące w oparciu o system komórek istnieją w wielu krajach, takich jak: Włochy, Belgia, Holandia, Niemcy, Anglia, Irlandia, Dania, Szwecja,

Francja, na Wybrzeżu Kości Słoniowej, w kilku państwach Afryki, Ameryki Południowej (Boliwia, Wenezuela, Brazylia, San Domingo), a także w Kanadzie, Meksyku, Singapurze.

I. Powstanie i rozwój „systemu parafialnych komórek ewangelizacyjnych”

Twórcą metody ewangelizacji poprzez grupy domowych komórek jest koreański pastor, Paul Yonggi Cho, który rozpoczął swą pracę w Seulu w małym namiocie misyjnym w 1958 r., a z biegiem czasu jego zbór stał się największym zbożem na świecie, liczącym ponad 700 tys. wiernych¹. System został zaadoptowany do duszpasterstwa Kościoła katolickiego w Stanach Zjednoczonych, a przeniesiony na grunt Europy przez ks. P.G. Pernini, proboszcza parafii św. Eustorgiusza w Mediolanie². Model komórek jako pierwszy w Kościele katolickim zastosował ks. Michael Eivers w Stanach Zjednoczonych, w parafii św. Bonifacego. W 1986 r. ks. Perini spotkał się z O. V. Gaudet, Misjonarzem Oblatem Maryi Niepokalanej, pochodzącym z Kanady, który opowiedział mu o ożywionej działaniem Ducha Świętego parafii św. Bonifacego w Pembroke Pines na Florydzie. Na decyzję o podróży ks. Perini na Florydę wpłynął także przeczytany przez niego w amerykańskim czasopiśmie artykuł: „Parafia w ogniu”. Artykuł zawiera opis radykalnej przemiany parafii, która była duchowo „martwa”, lecz stała się zaczynem, miejscem płomiennej ewangelizacji, w którym każdy parafianin czuł się zobowiązany do głoszenia Ewangelii³.

11 listopada 1986 r. ks. Perini przedstawił swoje doświadczenia pobytu w parafii św. Bonifacego Radzie Parafialnej, a w lutym 1987 r. wraz z kilkoma osobami ze swej parafii oraz jednym kapłanem, wysłanym przez kardynała Martiniego, uczestniczył w dorocznym seminarium o systemie parafialnych komórek, odbywającym się w parafii św. Bonifacego na Florydzie⁴.

Proboszcz parafii św. Eustorgiusza podjął decyzję, że „system parafialnych komórek ewangelizacyjnych” stanie się drogą odnowy jego parafii. Zaproponował parafianom, by ci, którzy tego pragną, poświęcili dziennie godzinę czasu na adorację Najświętszego Sakramentu. Katechezom dla dorosłych, prowadzonym w tamtym czasie, proboszcz nadał charakter medytacji nad Adhortacją apostołską Pawła VI *Evangelii nuntiandi*, która jest fundamentalnym dokumentem dla reali-

¹ Por. P. Y o n g g i C h o: *Grupy domowe a rozwój Kościoła*. Warszawa 1992 s. 5.

² Por. P. G. P e r i n i: *Il grande sconosciuto*. Milano 1998 s. 75–76.

³ Por. tamże, s. 75.

⁴ Por. L. F o r m i c a: *Św. Eustorgiusz: historia ewangelizacji*. Konferencja wygłoszona w Mediolanie 16.06.04 [archiwum własne].

zacji „systemu parafialnych komórek ewangelizacyjnych”, obok Encykliki *Redemptoris missio* Jana Pawła II. W czasie katechez parafianie (ok. 60 uczestników) zrozumieli swe powołanie do ewangelizacji i zaczęli zastanawiać się nad praktyczną realizacją tego zadania.

Proboszcz postanowił zorganizować kurs lidera, trwający przez sześć kolejno po sobie następujących sobót, na który wybrał i zaprosił czterdzieści dwie osoby. Równocześnie rozwinął się fundament systemu komórek, jakim jest adoracja wieczysta w parafii. Skrypt szkolenia liderów został przetłumaczony na język włoski. W czasie kursu lidera powstały cztery komórki tzw. prowizoryczne, które spotkały się dwadzieścia dwa razy w celu praktycznego pogłębienia treści kursu. W czasie spotkań komórek prowizorycznych każdy ma możliwość być liderem, w celu nabycia praktycznego doświadczenia, zazwyczaj dwa razy w czasie trwania kursu. Na dwa spotkania komórek prowizorycznych proboszcz zaprasza członków rady parafialnej⁵.

W 1988 r. plan realizacji systemu został przedstawiony całej wspólnocie parafialnej (miało to miejsce w czasie mszy św. przez trzy kolejne niedziele), czego skutkiem było zebranie 200 zgłoszeń osób zainteresowanych wejściem do małej grupy, jaką jest komórka. Przy wstępnej realizacji projektu ustalono liczbę komórek na piętnaście, w tym dwanaście składających się z dorosłych, natomiast trzy z młodzieży. Została też powołana komórka wykonawcza, zajmująca istotne miejsce w systemie, spotykająca się co tydzień. W skład tej komórki wchodził: proboszcz, duchowy dyrektor, sekretarka i czterech liderów oddziału. Powstałe komórki zaczęły się spotykać regularnie co tydzień od lutego 1988 r.⁶

W parafii św. Eustorgiusza obecnie istnieje 110 komórek, obejmujących ok. 1350 osób. Najmłodszy uczestnik spotkań komórek to trzynastoletnia młodzież po bierzmowaniu (obecnie 45 osób), a najstarsza osoba w komórkach ma 93 lata. Funkcjonują też komórki matek i ojców. Wszystkie komórki spotykają się raz w tygodniu, w domach poszczególnych członków wspólnoty, najczęściej o godzinie 21.00, jedna komórka spotyka się o godz. 10.00. Nie ma jednego dnia w tygodniu wyznaczonego na spotkanie dla wszystkich komórek, wybór dnia i godziny zależy od możliwości i preferencji poszczególnych członków komórek⁷.

⁵ Por. P. Perini: *Jak rozpocząć?* Konferencja wygłoszona 19. 06. 04 w Mediolanie [archiwum własne].

⁶ Por. *Skrypt szkolenia liderów. System komórek parafialnych*. Kraków 1996 s. 4–5.

⁷ Por. wywiad z Z. Zalewskim, duszpasterzem parafii św. Eustorgiusza [archiwum własne].

II. Charakterystyka „systemu parafialnych komórek ewangelizacyjnych”

W „systemie parafialnych komórek ewangelizacyjnych”, który wpisuje się w wołanie Jana Pawła II o nową ewangelizację, można mówić o obecności trzech wymiarów: kairolologicznego, kryteriologicznego oraz operatywnego. Realizacja wymiaru kairolologicznego znajduje wyraz w większej koncentracji na codziennym życiu osób niż na ogólnej sytuacji parafii, co wiąże się ze zmianą postrzegania parafii. Wymiar kryteriologiczny (kryteriów) charakteryzuje troska o ewangelizację wszystkich. Natomiast wymiar operatywny związany jest z poprawną realizacją metody komórek ewangelizacyjnych, tak by ich rozprzestrzenianie i funkcjonowanie było trwałe⁸. Omawiany model jest drogą odnowy parafii opartą na adoracji i ewangelizacji.

Celem systemu komórek jest odnowa i rozwój parafii poprzez ewangelizację skoncentrowaną na pracy małych grup, tzw. komórek. Wzrost komórek parafialnych jest znakiem żywotności parafii, który określić można jako zbliżenie Kościoła do życia człowieka. Działania pastoralne w ramach systemu komórek są dostosowane do konkretnych ludzi żyjących na danym terenie i stanowią odpowiedź na sytuację poszczególnych osób. Analizując system, uzyskujemy odpowiedź na pytanie: jak parafia funkcjonuje i może funkcjonować w budowaniu wspólnoty chrześcijańskiej w świecie⁹. Całe działanie pastoralne w realizacji „systemu parafialnych komórek ewangelizacyjnych” koncentruje się na idei fundamentalnej, to znaczy na człowieku, w czym wylania się wymiar kairolologiczny systemu. Umieszczając człowieka w centrum ewangelizacji postrzega się go w jego relacji do otaczającej rzeczywistości, bierze się pod uwagę takie elementy sytuacji człowieka, jak: stosunki międzyludzkie, ruchliwość ludzką i przemieszczanie się, obecność w różnych miejscach, potrzebę wspólnoty i punktów odniesienia. W ewangelizacji realizowanej w systemie bierze się pod uwagę różnorodność osób i potrzebę zwiększenia rozmachu apostołskiego¹⁰.

Przez system rozumiemy szczególną strukturę, rzeczywistość organiczną i tak zorganizowaną, że przez stałe odniesienie do pasterza i przez relacje wzajemnej zależności między różnymi jej częściami, pozwala w sposób poważny i dokładny przeżywać misterium Ciała Chrystusa, jakim jest Kościół. Jest to system ewange-

⁸ Por. F. R. Romersa: *Il rimovamento della parrocchia nella Chiesa italiana dal Concilio ad oggi*. Roma 1999 s. 299.

⁹ Por. tamże, s. 322.

¹⁰ Por. tamże, s. 323.

lizacji, który wywodzi się z przekonania, że Duch Święty nie chce pomijać cnót porządku, posłuszeństwa i odpowiedzialności¹¹.

Komórki są małymi grupami, których celem jest ewangelizacja osób niepraktykujących lub niewierzących, niezaangażowanych w życie Kościoła. Grupy te liczą od sześciu do czterestu osób i spotykają się w mieszkaniu prywatnym. Przez nazwę „parafialne” rozumieć należy, że środowiskiem, w którym przewidyuje się realizację systemu, jest środowisko parafialne, gdzie osobą odpowiedzialną za jego funkcjonowanie jest proboszcz. Najważniejszym celem komórek jest ewangelizacja osób, które nie biorą udziału w życiu żadnej parafii. Komórka ewangelizacyjna jest podstawowym załącznikiem struktury Kościoła, mikro Kościołem, wspólnotą, w której obecne są osoby w różnym wieku i różnego stanu. Ważną cechą komórki ewangelizacyjnej jest zdolność do pomnożenia, analogicznie do komórki ciała, która albo się dzieli, albo umiera. W komórce obecne są elementy, które są potrzebne dla rozwoju Kościoła, a należy do nich: przyjęcie i głoszenie Słowa Bożego, jedność z Bogiem przez modlitwę, wypełnianie Słowa Bożego, jedność z siostrami i braćmi, jedność z hierarchią, prowadzenie do udziału w Eucharystii, zaangażowanie ewangelizacyjne poprzez realizację otrzymanych charyzmatów¹². Komórki powinny pozostać małe, gdyż w sytuacji uczestnictwa zbyt wielu członków w grupie mogą straci efektywność i zdolność troszczenia się o potrzeby poszczególnych osób¹³.

Ewangelizacja podejmowana przez należących do komórek przebiega w środowisku życia, w ramach istniejących relacji w domu, pracy, czy miejscu odpoczynku. Komórki w prezentowanym systemie ewangelizacyjnym, nazwane zostały parafialnymi, ponieważ tkanką, której część stanowią i w której mogą wzrastać – jest parafia. Dojrzałość komórki polega na jej wzroście ilościowym i jakościowym, co wiąże się z przybywaniem nowych osób do komórki i ich formacją, wskutek czego następuje podział na dwie komórki, odrębnie funkcjonujące, choć należące do jednego ciała, jakim jest wspólnota parafialna¹⁴.

Specyfiką komórki jest wzrost i podział, analogicznie do komórek w ludzkim organizmie. Gdy liczba osób w komórce wynosi więcej niż 14, wskazany jest podział. Jest to zgodne z psychologiczną zasadą, zgodnie z którą istnieje korelacja między ilością osób w grupie a poziomem porozumienia i relacji. Komórka parafialna jest prowadzona przez lidera, przygotowanego przez probosz-

¹¹ G. Macchioni: *Ewangelizacja parafii. Metoda ewangelizacyjnych komórek parafialnych*. W: *Nowa ewangelizacja u progu trzeciego tysiąclecia. Program duszpasterski na rok 2000/2001*. Red. E. Szczotok, R. Kempny, A. Liskowacka. Katowice 2000 s. 188.

¹² Por. K. Póltorak: *Odnowa parafii według systemu EkoPar (Ewangelizacyjnych Komórek Parafialnych)*. „Ateneum Kapłańskie”. T. 135: 2000 nr 548 s. 127–129.

¹³ Por. J. Comiskey: *Home cell group explosion*. Houston 1998 s. 97.

¹⁴ Por. K. Póltorak: *Odnowa parafii według systemu EkoPar...*, dz. cyt., s. 133.

cza. Proboszcz nie bierze nigdy udziału w spotkaniu komórki, lecz co dwa tygodnie przygotowuje nauczanie zapisane na kasecie. Proboszcz wylania liderów i jest odpowiedzialny za przeprowadzenie w parafii sześcioczęściowego kursu dla lidera. Proboszcz obdarza liderów zaufaniem, traktując ich jako osoby współodpowiedzialne za ewangelizację w parafii.

Struktura komórek musi bazować na jednoznacznej aprobacie proboszcza, który w każdej chwili winien być gotowy do sprawozdania z funkcjonowania komórek wobec swego biskupa¹⁵. W omawianym systemie odnowy parafii, świeccy traktowani są nie tylko jako współpracownicy, ale jako osoby rzeczywiście współodpowiedzialne¹⁶.

Istotnym ogniwem struktury jest komórka egzekutywna (wykonawcza), składająca się z proboszcza, sekretarki (odgrywającej bardzo istotną rolę w systemie), duszpasterzy pracujących w parafii, duchowego dyrektora, liderów rejonu. W parafii św. Eustorgiusza w Mediolanie aktualnie w komórce wykonawczej jest dziewięciu liderów rejonu¹⁷. Komórka ta, umożliwiając poznanie i analizę środowiska, stanowi jedną z najistotniejszych rzeczywistości systemu, spotyka się w każdym tygodniu, rozpatrując takie kwestie, jak: tematy katechez, rozwój komórek, przygotowanie liderów, propozycje duszpasterskie. Spotkanie poprzedza półgodzinna adoracja. Komórka ta umożliwia proboszczowi, który nigdy nie uczestniczy w spotkaniach poszczególnych komórek, wgląd w problemy i pytania poszczególnych uczestników komórek

W strukturze systemu można wyróżnić 3 poziomy: rejon, oddział i komórka. Osoba odpowiedzialna za rejon przed spotkaniem komórki egzekutywnej spotyka się z liderami oddziału, odpowiedzialnymi za poszczególne komórki danego obszaru, zbiera raporty sporządzone przez liderów, poznając dzięki temu sytuacje, jakie mają miejsce w komórkach. Lider rejonu ponosi odpowiedzialność za trzech liderów oddziału, którzy dostarczają mu informacji na temat aktualnego stanu poszczególnych komórek, zgodnie z zasadą systemu¹⁸.

Lider oddziału powinien wizytować komórki, które są jemu powierzone. Może nawet nie prowadzić stale jednej komórki, ale powinien poznawać członków poszczególnych komórek, spotykających się na terenie jego oddziału i po-

¹⁵ Por. L. Cattaneo, P. Crosa: *Organizacja i struktura »systemu parafialnych komórek ewangelizacyjnych«*. Konferencja wygłoszona w Mediolanie 17.06.04 [archiwum własne].

¹⁶ Por. A. Pecori: *Prezentacja seminarium międzynarodowego poświęconego systemowi komórek parafialnych*. Konferencja wygłoszona 15.06.04 w Mediolanie [archiwum własne].

¹⁷ Por. L. Cattaneo, P. Crosa: *Organizacja i struktura »systemu parafialnych komórek ewangelizacyjnych«* [archiwum własne].

¹⁸ Por. G. Macchioni: *Ewangelizacja w parafii – metoda »komórek«*. Kraków 1997 s. 133.

magać im w pogłębianiu ich świadomości uczestnictwa w szerszej wspólnocie parafialnej. Lider każdej komórki uczestniczy co dwa tygodnie w spotkaniu prowadzonym przez lidera oddziału, na którego terenie znajduje się jego komórka, natomiast liderzy oddziału spotykają się co dwa tygodnie z liderem rejonu. Dzięki zorganizowanemu w ten sposób przepływowi informacji proboszcz może poznać potrzeby i problemy członków komórki, nie uczestnicząc nigdy w ich spotkaniach, co znajduje odzwierciedlenie w treści jego nauczania, które jest przygotowywane, nagrywane na kasety magnetofonowe i wysłuchiwane na spotkaniach komórki co dwa tygodnie. Nie wszystkie informacje przekazane liderom oddziału, muszą być przekazane komórce egzekutywnej, jeśli konkretne problemy mogą zostać rozwiązane na spotkaniu liderów oddziału¹⁹.

Spotkania komórek uczą wzajemnego zaufania i respektowania wymogu zachowania dyskrecji. Zasada zachowania dyskrecji obowiązuje również w komórce egzekutywnej. Wymóg ten nie dotyczy doświadczeń Bożego działania w grupach komórkowych, o którym mówi się w świadectwach, by umocnić wiarę innych.

Rolę o bardzo doniosłym znaczeniu ogrywa w systemie sekretarka, która zna całą problematykę komórek, rejestruje historie poszczególnych komórek, przygotowuje kasety z nauczaniem proboszcza oraz spisuje jego nauczanie. Sekretarka przygotowuje teczki z materiałami potrzebnymi liderom na spotkania komórki. Osoba pełniąca tę funkcję pracuje jako wolontariusz przez wszystkie dni tygodnia pracy. Winna być osobą dyskretną, zdolną do wyważonego sądu, prowadzącą życie modlitewne i umiejętnie współpracującą z pasterzem. Sekretarka archiwizuje raporty, rejestruje statystykę, może wizytować komórki, ale wcześniej musi o tym zamierzeniu zostać poinformowany lider obszaru i konkretnej komórki²⁰. System komórek jest modelem, w którym duża odpowiedzialność spoczywa zarówno na mężczyznach, jak i na kobietach. Jest propozycją zaangażowania dla kobiet i mężczyzn, co stanowi odpowiedź na wyzwanie czynienia świeckich nie tylko współpracownikami, ale także współodpowiedzialnymi za życie parafii.

Pierwszym podręcznikiem komórek jest Biblia, zajmująca ważne miejsce w życiu ewangelizatora. Nauczanie proboszcza nie stanowi zamkniętego cyklu katechez, lecz nawiązuje do aktualnej sytuacji i potrzeb, jakie rozpoznaje i rozpoznaje on w osobach uczestniczących w spotkaniach. Nauczanie związane jest z aktualnie przeżywanym okresem roku liturgicznego i ważnymi wydarzeniami z

¹⁹ Por. L. Cattaneo, P. Crosa: *Organizacja i struktura »systemu parafialnych komórek ewangelizacyjnych«* [archiwum własne].

²⁰ Por. *Skrypt szkolenia liderów...*, dz. cyt., s. 119.

życia Kościoła. Treść nauczania co jakiś czas się powtarza. Nie ma ono nic wspólnego z treścią niedzielnej liturgii słowa, która wyjaśniana jest w homilii²¹.

Proboszcz nie uczestniczy nigdy w spotkaniu komórki z powodu braku możliwości udziału w tak dużej ilości spotkań. Nie chce ponadto wyróżniać żadnej komórki i pragnie okazać zaufanie liderom, powierzając im odpowiedzialność²².

III. Specyfika ewangelizacji prowadzonej w ramach komórek parafialnych

Ewangelizacja w „systemie parafialnych komórek ewangelizacyjnych” opiera się na kilku etapach: modlitwie, służbie, dzieleniu się wiarą, prowadzeniu w kierunku przyjęcia Jezusa jako Pana, włączeniu do komórki i na koniec wprowadzeniu do wspólnoty parafialnej.

W prezentowanej koncepcji ewangelizacji poprzez parafię istotnym pojęciem jest greckie słowo *oikos*, oznaczające fizyczną bliskość, związaną z ogniskiem domowym²³. W Dziejach Apostolskich znajdujemy informację o Korneliuszu, który był człowiekiem pobożnym wraz z całym swym domem [*oikos*] (por. Dz 10, 2). W grupie określanej słowem *oikos* można wyróżnić rodzinę i krewnych, sąsiadów, kolegów i znajomych z pracy, przyjaciół, współpracowników, czyli osoby, które spotykamy w różnych okolicznościach naszej codzienności. Oni stają się naszym *oikos*, który powierzamy Bogu w modlitwie i wobec którego podejmujemy ewangelizację. *Oikos* w oryginalnym znaczeniu można tłumaczyć jako dom, ognisko domowe²⁴. Jest to najbliższe środowisko życia, miejsce budowania trwałych relacji. Nie trzeba w prezentowanej metodzie ewangelizacji stwarzać nowych możliwości ewangelizacji, lecz wykorzystać te, które przynosi codzienne życie, nie zmarnować okazji do dzielenia się wiarą w codzienności²⁵. Zasadniczą troską ewangelizatora nie jest w pierwszej kolejności przekazanie chrześcijańskiej moralności, lecz wiary w Jezusa Chrystusa²⁶.

Praktycznie ewangelizacja w systemie przebiegać winna w oparciu o przedstawione poniżej etapy.

²¹ Por. wywiad z Z. Zalewskim, duszpasterzem parafii św. Eustorgiusza [archiwum własne].

²² Por. J. Paluchniak: *W centrum Kościoła*. „Zeszyty Odnowy w Duchu Świętym”. R. 1996 nr 13 s. 57–58.

²³ Por. G. Macchioni: *Ewangelizacja w parafii...*, dz. cyt., s. 35.

²⁴ Por. L. Scuffi: *Nasza propozycja ewangelizacji: modlitwa – oikos – służba*. Konferencja ogłoszona 16.06.04 w Mediolanie [archiwum własne].

²⁵ Por. P. G. Perini: *Il grande...*, dz. cyt., s. 82.

²⁶ Por. G. Macchioni: *Ewangelizacja w parafii...*, dz. cyt., s. 72.

1. Rozpoznanie sytuacji duchowej osób z *oikos*

Ważne jest, by na początku drogi ewangelizacji według omawianej metody, przypomnieć sobie wszystkie osoby, z którymi mamy na co dzień kontakt, rozmawiamy, spotykamy się w szkole, miejscu pracy, odpoczynku. Następnie powinna zostać podjęta refleksja nad tymi osobami, które znajdują się w *oikos*, a które nie mają kontaktu z żadną wspólnotą parafialną, nie biorą udziału w niedzielnej Eucharystii i nie praktykują modlitwy. Każdy członek komórki, pragnący zaangażować się w metodę ewangelizacji, charakterystyczną dla systemu, poproszony jest o utworzenie pisemnej listy osób należących do jego *oikos*²⁷. Podczas modlitwy rozeznaje, wobec jakich osób ze swego *oikos* jest wezwany do ewangelizacji. Jest ważne, by z listy wybrane zostały te osoby, które naprawdę są daleko od Kościoła i potrzebują ewangelizacji²⁸. Wskazane jest, by liczba tych, wobec których należący do komórek chcą podjąć ewangelizację, w pojedynczym okresie czasu nie była zbyt duża, ponieważ metoda ta zakłada zaangażowanie w osobistą relację z osobą, którą członkowie komórek pragną przyprowadzić do Boga poprzez modlitwę, miłość i autentyczną służbę.

2. Modlitwa

Etapem wstępnym i bardzo istotnym w prezentowanej metodzie jest codzienna modlitwa za osoby, w których ewangelizację zdecydowaliśmy się zaangażować (10–15 minut lub nawet więcej). Decyzja o ewangelizacji w danym czasie naszego życia może dotyczyć jednej czy dwu osób, z którymi będziemy pogłębiać relację, towarzysząc im w różnych trudnościach²⁹.

Podstawowym założeniem ewangelizacji w komórkach jest przekonanie, że jeśli chcemy dzielić się wiarą, sami musimy mieć żywą relację z Bogiem. Modlitwa jest podstawowym wyrazem naszej wiary i drogą jej pogłębiania. Świadkiem przekonującym o miłości Boga jest ten, kto sam jej doświadczył. Jeśli chcemy kogoś przyprowadzić do Boga, ważne jest, byśmy najpierw sami rozmawiali z Bogiem o tej osobie. Przez modlitwę Bóg może wskazać nam konkretny sposób okazania troski i miłości tym, których chcemy przyprowadzić do Niego i do wspólnoty Kościoła. Chcąc odpowiedzieć sobie na pytanie: w jaki sposób dotrzeć do naszych rówieśników, osób, z którymi żyjemy i spotykamy się na co dzień, najpierw trzeba zastanowić się, kto z mych znajomych i bliskich nie doświadczył jeszcze miłości Boga i nie odnalazł w Kościele swego miejsca. Modli-

²⁷ Por. A. Żądło: *Współczesne propozycje odnowy parafii*. W: *Teologia pastoralna*. T. 1. *Teologia pastoralna fundamentalna*. Red. R. Kamiński. Lublin 2000 s. 99.

²⁸ Por. L. Scuffi: *Nasza propozycja ewangelizacji: modlitwa – oikos – służba* [archiwum własne].

²⁹ Por. G. Macchi oni: *Ewangelizacja w parafii...*, dz. cyt., s. 40.

twą jest fundamentem wszystkich ważnych dzieł i posług. Chcąc dzielić się wiarą najpierw winniśmy pytać Boga, do kogo On nas posyła.

Jest istotne, by w miarę możliwości codziennie pomodlić się za tę osobę, własnymi słowami lub wybraną formą modlitwy. Kiedy zaczniemy modlić się regularnie za wybraną osobę, będziemy podejmować służbę wobec niej z przekonaniem o naszej duchowej odpowiedzialności za nią przed Bogiem.

Ważne jest, by nie ulec pokusie zniechęcenia w modlitwie i pamiętać, że niezależnie od dostrzeganych następstw naszej modlitwy, wstawiennictwo zawsze jest przejawem troski o drugiego, a sam Bóg pragnie, by wszyscy doszli do poznania prawdy w czasie wybranym przez Niego. Owocem modlitwy jest miłość i mądrość, odwaga bycia świadkiem Jezusa, pokój i głęboka radość, dar ewangelizacji.

3. Służba

Kolejny etap drogi ewangelizacji w systemie to służba, dająca wyraz realizacji słów Chrystusa: *Wszystko, co uczyniliście jednemu z tych braci moich najmniejszych, Mnieście uczynili* (Mt 25, 40).

Grupa komórkowa powinna głęboko docierać do serc ludzi niewierzących nie tylko przez głoszenie Ewangelii, ale także przez ukazywanie jej życiem³⁰. Osoby, wobec której członkowie komórek podejmują służbę, zastanawiają się, dlaczego ich bliscy postępują w taki, a nie inny sposób. Ważne jest na tej drodze ewangelizacji, by otworzyć się na rany i problemy tego, kogo chcemy przyprowadzić do Jezusa³¹. Poznając problemy, pytania i trudności, z jakimi zmagają się nasz bliźni, możemy uświadomić mu, że nie jest sam, że jest kochany miłością bezwarunkową i bezinteresowną przez Boga, który chce pomagać człowiekowi w przezwyciężaniu różnego rodzaju trudności.

Codziennosc przyniesie nam wiele okazji do pogłębienia relacji z osobami, za które się modlimy, do wsluchania się w ich problemy, przeżycia, pytania. Słowa uczą, czyny pociągają, a świat – jak powiedział Paweł VI – potrzebuje bardziej świadków, niż nauczycieli, a jeśli słucha nauczycieli, to dlatego, że są jednocześnie świadkami (por. Adhortacja apostolska *Evangelii munitandi* 41).

4. Dzielenie się wiarą

Na tym etapie ewangelizacji, etapie dzielenia się wiarą i objaśniania oraz udzielania odpowiedzi na pytania danej osoby, następuje zapoznanie z prawdami

³⁰ Por. J. C o m i s k e y: *Home cell group...*, dz. cyt., s. 94.

³¹ Por. L. S c u f f i: *Nasza propozycja ewangelizacji...*, dz. cyt. [archiwum własne].

biblijnymi oraz świadectwo o doświadczeniu obecności i pomocy Boga w życiu ewangelizatora³².

Jeśli modlimy się regularnie za konkretne osoby, podejmujemy służbę wobec nich, będziemy przygotowani na moment podzielenia się wiarą, doświadczeniem Bożej miłości. Poznając zranienia, pytania, przeżycia danej osoby, możemy w pewnym momencie podzielić się osobistym świadectwem.

„Wiara umacnia się, gdy jest przekazywana” (*Redemptoris missio* 2). Słowo o Jezusie, w formie osobistego świadectwa o Jego działaniu w naszym życiu lub w formie podzielenia się wydarzeniami, w których dostrzegliśmy Jego obecność, może wzbudzić w drugiej osobie pragnienie spotkania i poznania Boga.

5. Wyjaśnienie oraz prowadzenie w kierunku przyjęcia Jezusa jako Pana

Etapem poprzedzającym zaproszenie na spotkanie komórki jest prowadzenie osoby do przyjęcia Jezusa jako Pana. W omawianej metodzie celem ewangelizatora powinno być podzielenie się wiarą, ukazanie innym, jak więź z Chrystusem wpływa na przeżywanie codzienności. Obrona struktur kościelnych i przekazanie moralności chrześcijańskiej ustępuje miejsca mówieniu o doświadczeniu spotkania z Chrystusem³³.

6. Zaproszenie do komórki i włączenie do wspólnoty parafialnej

Następny etap to zaproszenie na spotkanie komórki i włączenie się osoby ewangelizowanej do wspólnoty parafialnej³⁴. Wspólnota komórki, która jest miejscem formacji i wzrostu duchowego, jest drogą pogłębiania relacji z innymi ludźmi oraz relacji z parafią, a także miejscem poznawania swoich talentów i swego powołania. Celem ewangelizacji w systemie komórek jest pełne włączenie w życie Kościoła, podjęcie odpowiedzialności za jego wspólnotę, wyrażające się w uczestnictwie w sakramentach, jak i konkretnych posługach wobec Kościoła i świata³⁵.

IV. Przebieg spotkania komórki

Spotkanie komórki odbywa się zazwyczaj w domu lidera, zgodnie z założeniem przyjętym w systemie. Na spotkanie są zapraszane osoby z *oikos*, którym

³² Por. A. C a s t e l l i: *Nasza propozycja ewangelizacji: dzielenie się – wyjaśnienie – zawierzenie*. Konferencja wygłoszona 16.06.04 w Mediolanie [archiwum własne].

³³ Por. G. M a c c h i o n i: *Ewangelizacja w parafii...*, dz. cyt., s. 72.

³⁴ Por. tamże, s. 74.

³⁵ Por. tamże, s. 75.

często trudno jest się odnaleźć w strukturach Kościoła, bo nie są związane ze swoją parafią i czują się swobodniej w mieszkaniu prywatnym. Z tego samego względu uczestnikami spotkań komórki są tylko świeccy, bo nowo przybyli często potrzebują trochę czasu, by otworzyć się na osoby duchowne.

Pierwszym etapem spotkania komórki, po przywitaniu ewentualnie przybyłych nowych osób, jest spontaniczna modlitwa uwielbienia ze śpiewem. Ma miejsce także odczytanie wybranego fragmentu z Biblii. Czas przewidywany na tę modlitwę to ok. 15 min.³⁶

Kolejna część spotkania to dzielenie się, uwzględniające odpowiedzi na pytania: Co Jezus uczynił dla mnie w tym tygodniu? Co ja zrobiłem dla Jezusa i drugiego człowieka w tym tygodniu? Co uczyniłem dla ewangelizacji? Dzielenie dotyczy działania Boga w naszym życiu, jak i przeżywanych aktualnie trudności, a także relacji z osobą, którą członkowie komórki pragną przyprowadzić do Boga.

Trzeci etap stanowi nauczanie proboszcza, trwające ok. 15 min. (maksymalnie 20 min.), odtwarzane z taśmy magnetofonowej. Jest to czas katechezy, pogłębienia wiary, słuchania słowa Bożego. Nauczanie jest proste, jednakowe dla wszystkich komórek, jego celem nie jest formacja teologów, lecz ewangelizatorów. Proboszcz parafii powinien dbać o to, by ostatnia osoba przybywająca do komórki, była w stanie zrozumieć nauczanie. W nauczaniu należy uwzględnić aktualne problemy, potrzeby i sytuację konkretnych słuchaczy. Nauczanie ma często charakter ewangelizacyjny. Celem nauczania jest nawrócenie, zaufanie Bogu przez słuchaczy, prowadzenie do odpowiedzialności za ewangelizację. Proboszcz parafii św. Eustorgiusza przed przygotowaniem nauczania modli się. Czasem przygotowuje 15 min. nauczania przez trzy godziny. W nauczaniu ma miejsce nawiązanie do roku liturgicznego, wydarzeń światowych i kościelnych, w tym wydarzeń z życia diecezji. Nauczanie powinno opierać się na podstawach biblijnych i teologicznych. Winna być w nim zachowana łączność z Kościołem diecezjalnym, związek z rokiem liturgicznym. Nauczanie powinno również przynosić odpowiedź na duszpasterskie i duchowe wyzwania, przed jakimi obecnie staje Kościół i świat³⁷. W czasie nauczania każdy otrzymuje streszczenie, przygotowane przez sekretarkę, pomocne na etapie pogłębienia nauczania, w czasie którego uczestnicy notują swe spostrzeżenia, którymi później się dzielą. Na kartce zazwyczaj znajdują się pytania pomocne w refleksji nad nauczaniem i w dzieleniu.

³⁶ Por. tamże, s. 88.

³⁷ Por. A. Żądło: *Współczesne propozycje odnowy parafii*, dz. cyt., s. 103.

Pogłębienie stanowi czwarty etap spotkania i trwa ok. 15 min. Lider pomaga w przeprowadzeniu dzielenia się treścią nauczania, pobudzając uczestników do dialogu poprzez pytania. W części tej należy unikać dyskusji, polemik, czy sporów. Nauczanie ma miejsce co dwa tygodnie. W tygodniu, w którym nie ma nauczania, lider może powtórzyć inne katechezy, szczególnie dotyczące metody ewangelizacji, może też wydłużyć czas dzielenia lub modlitwy³⁸.

Piąty etap spotkania to przekazanie członkom komórki ogłoszeń związanych z wydarzeniami parafialnymi i zachęcanie do uczestnictwa w życiu parafii, której komórka jest częścią. Celem tej części spotkania jest nie tylko przekaz określonych informacji, lecz uświadomienie uczestnikom, że stanowią oni część szerszej społeczności.

Ostatni, dwuczęściowy etap spotkania, to modlitwa wstawiennicza i modlitwa o uzdrowienie. W czasie modlitwy wstawienniczej, poleca się osoby z *oikos*, których inni nie znają, lecz wspólnie modlą się za nich. Intencje modlitwy zapisane zostają na kartkach, przekazane sekretarce, która otrzymuje je co tydzień, a w czasie niedzielnej Eucharystii dwie z zebranych intencji są wybrane losowo i czytane w czasie modlitwy wiernych. Modlitwa o uzdrowienie nie jest koniecznym etapem spotkania, występuje ona w zależności od potrzeb osób. Na zakończenie spotkania członkowie komórek modlą się o to, by mogli ofiarować Bogu świat zewangelizowany. Następnie wszyscy modlą się Modlitwą Pańską, trzymając się za ręce, tworząc koło osób skierowanych na zewnątrz, by objąć modlitwą tych, do których są posłani.

Optymalnym czasem na spotkanie komórki jest półtorej godziny. Członkowie komórki utrzymują też kontakt ze sobą poza cotygodniowymi spotkaniami, przeżywając razem ważne wydarzenia swego życia, świętując urodziny i inne ważne w ich życiu dni.

V. Efektywność „systemu parafialnych komórek ewangelizacyjnych”

Prezentowany system jest drogą odnowy parafii, realizującej zadanie ewangelizacji, w której każdy świadomy jest swej odpowiedzialności za misję Kościoła. Trudno zliczyć historie nawrócenia mające miejsce dzięki funkcjonowaniu tego systemu, czego potwierdzeniem są liczne świadectwa świeckich, dla których uczestnictwo w spotkaniach komórek jest pomocą w osiągnięciu chrześcijańskiej dojrzałości. „System parafialnych komórek ewangelizacyjnych” szybko się rozszerzył i przyniósł wiele widzialnych owoców w Mediolanie i innych miastach

³⁸ Por. G. M a c c h i o n i: *Ewangelizacja w parafii...*, dz. cyt., s. 90.

na różnych kontynentach, wzrost duchowy i ilościowy, zmiany relacji w miejscach pracy i życiu rodzin, a jego recepcja zostaje dostosowana do różnych sytuacji kulturowych i kontynentalnych³⁹.

Na podstawie obserwacji życia parafialnego i wywiadów z kapłanami pracującymi w parafii św. Eustorgiusza w Mediolanie, wypowiedzi parafian oraz kwartalnika wydawanego w parafii, można wywnioskować, że całe działanie pastoralne w parafii realizującej „system parafialnych komórek ewangelizacyjnych” skierowane jest ku ewangelizacji. Na spotkaniach dzieci przygotowujących się do sakramentów oraz młodzieży w oratorium parafialnym realizowana jest ewangelizacja oparta na modlitwie, służbie, świadectwie i budowaniu wspólnoty. Celebracje liturgiczne stały się bardzo żywe, pełne radości z powodu przyjęcia nowych osób. Wzrost duchowy i liczbowy jest jakościowo i ilościowo owocem ciągłej adoracji eucharystycznej. W parafii trwa łańcuch modlitwy w pilnych sprawach parafian, spontaniczna modlitwa wspólnotowa raz w tygodniu w kościele, coroczne seminaria Nowego Życia podczas Wielkiego Postu, kursy formacyjne dla nowych liderów⁴⁰.

Działalność charytatywna przybrała w mediolańskiej parafii kierunku darmowej i bezinteresownej służby, przynosząc owoce w postaci zwiększenia liczby usług. Opracowana została mapa urzędów i propozycji pomocy. Na tablicy ogłoszeń w parafii i w formie skomputeryzowanej można zaoferować swoją pomoc w określonych sprawach. Notuje się wzrost usługi charytatywnej i misyjnej, za którą odpowiedzialni co roku wysyłają paczki zawierające środki spożywcze, medyczne lub pieniądze (m. in. na Filipiny, do Manilii i Borongau).

Przedstawiona droga ewangelizacji i model parafii jest jednym z najbardziej efektywnych modeli, sprzyjającym odnowie parafii, wypróbowanym na wszystkich kontynentach i wśród różnych parafii katolickich, jak i wspólnot innych wyznań chrześcijańskich⁴¹. W Polsce „system parafialnych komórek ewangelizacyjnych” jest stosunkowo mało znany. Przyczyną efektywności systemu nie jest sama metodologia, lecz fakt, że pociąga ona za sobą konieczność życia Ewangelią w codzienności.

Jeśli cała wspólnota doświadcza silnej ewangelizacji w mocy Ducha Świętego, przechodzi z etapu wspólnoty zewangelizowanej do wspólnoty ewangelizującej. O realizacji tego etapu świadczą także dwie wielkie inicjatywy podjęte przez parafię św. Eustorgiusza: seminaria europejskie (od 1998 są to seminaria mię-

³⁹ Por. F. R. R o m e r s a: *Il rimovamento della parrocchia nella Chiesa...*, dz. cyt., s. 320.

⁴⁰ Por. tamże, s. 316.

⁴¹ Por. G. M a c c h i o n i: *Ewangelizacja parafii. Metoda »ewangelizacyjnych komórek parafialnych«*. W: *Nowa ewangelizacja ...*, dz. cyt., s. 189.

dzynarodowe, w czasie których ma miejsce prezentacja systemu), w których uczestniczą świeccy i duchowni różnych kontynentów oraz misja ewangelizatorów wędrujących. Posługa ta została zapoczątkowana w parafii św. Eustorgiusza wiosną 1990 r. Od 1991 r. parafianie zaangażowani w tę posługę odwiedzili wiele miejsc we Włoszech, a także w innych częściach Europy i świata. Byli we Francji, Hiszpanii, na Malcie, w Polsce i krajach Europy zachodniej, w Nairobi i innych miastach afrykańskich⁴². W samej parafii św. Eustorgiusza w Mediolanie w ciągu osiemnastu lat nastąpił wzrost liczby parafian z 300 osób, biorących udział w niedzielnej Eucharystii, do ok. 1600 praktykujących i zaangażowanych parafian. Parafia, funkcjonująca w oparciu o „system parafialnych komórek ewangelizacyjnych”, jest wspólnotą podejmującą zadanie nowej ewangelizacji i szkołą chrześcijańskiego życia, drogą rozwoju duchowego oraz głębszego zrozumienia, czym jest chrześcijaństwo. Model parafii, jakim jest „system parafialnych komórek ewangelizacyjnych”, stwarza warunki owocnej ewangelizacji w parafii i poprzez parafię. Stanowi on drogę odnowy i rozwoju parafii⁴³.

⁴² Por. F. R. Romersa: *Il rinnovamento della parrocchia nella Chiesa...*, dz. cyt., s. 317–318.

⁴³ Problem ten podjęty został w innych publikacjach autorki – M. Kudłak: »System parafialnych komórek ewangelizacyjnych« sposobem na odnowioną parafię. „Studia Pastoralne”. R. 3: 2007 nr 3 s. 294–300. Całościowo zagadnienie przedstawia monografia – M. Kudłak: »System parafialnych komórek ewangelizacyjnych« jako nowa propozycja dla duszpasterstwa. *Studium pastoralne*. Katowice 2008. Studia i Materiały Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. Vol. 43.